

OBSAH VZDELÁVANIA - INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA

**PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY PRE ŽIAKOV S NARUŠENOU
KOMUNIKAČNOU SCHOPNOSŤOU A PRE ŽIAKOV S VÝVINOVÝMI PORUCHAMI UČENIA**

Vypracovala: PaedDr. Andrea Papp

OBSAH VZDELÁVANIA - INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA - 5. ročník - špeciálna trieda ZŠ pre žiakov s VPU

Školský rok: 2017/2018

Ročník: piaty

Počet vyučovacích hodín v školskom roku: 2 hodiny týždenne - 66 hodín ročne

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia. Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR a školským učebným plánom. Rámcový obsah vzdelávania je široko koncipovanou otvorenou normou intervencie, ktorá kladie zodpovednosť na logopéda pri výbere diagnostických a terapeutických metód a postupov.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezrečnosť - narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť - afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť - mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči - fufnavosť;
- narušenie plynulosti reči - zajakavosť, brblavosť;
- narušenie článkovania reči - dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu - dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči - súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.
- (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“. Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;

3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie. Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy. Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia dieťaťa.

K vymedzenému obsahu treba pristupovať ako k otvorenému systému, čo znamená, že učivo môžu dopĺňať či redukovať. Jednotlivé osnovné heslá plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny, čiže učiteľ si zvolí také, ktoré podľa jeho názoru sú potrebné pre žiakov z aspektu ich praktického významu pre intervenciu. Takto štruktúrovaná osnova vytvára dostatok priestoru pre iniciatívu učiteľov z hľadiska obsahu i rozsahu. Vyučujúci rozhoduje o spôsobe riadenia vyučovacieho procesu a usiluje sa o dosiahnutie optimálnych výsledkov. Prístupom k žiakom, voľbou aktivizujúcich organizačných foriem a metód práce vyučujúci prispieva k tomu, aby žiaci mali po kladne hodnotených výkonoch pocit spokojnosti a úspechu a tak sa podporila ich aktivita v predmete. **Tematické výchovno-vzdelávacie plány** preto nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. Vzhľadom na to, že cieľ a obsah predmetu je zameraný na výhradne individuálny reedukačný a liečebný význam predmetu podľa druhu a stupňa NKS každého žiaka, nie je možné stanoviť ani záväzné a presné výkonové štandardy a ani postupovať podľa doterajších zaužívaných postupov pri hodnotení a klasifikácii, takže nemôžu byť zaznamenané ani v nasledujúcich tabuľkách.

ROZVÍJAJÚCE CIELE, PREDMETOVÉ SPÔSOBILOSTI, VYCHÁDZAJÚCE Z Kľúčových SPÔSOBILOSTÍ

Cieľom predmetu ILI je v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania. Cieľom logopedickej intervencie je odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. Sekundárnym cieľom ILI je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti. Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky. U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára.

Obsah pracovných listov bude vychádzať z básničiek, riekaniek, vyčítaniek a rozprávok, ktoré sú výborným prostriedkom na všestranný rozvoj komunikačných schopností dieťaťa, jeho tvorivosti, aktivity, vnímavosti, fantázie. Napríklad, ak si čítajú príbeh Červená čiapočka - budú si rozvíjať slovnú zásobu o iné druhy zvierat žijúcich v lese, budú odvodzovať prídavné mená, prípadne ich stupňovať a to všetko na slovách z textu.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
- Test fonologického rozlišovania (Škodová)
- Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
- Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
- Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
- Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
- Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
- Orientačný test dynamickej praxe (Mika J.; 1982)
- Test kognitívnych operácií - TEKÓ
- Token test
- NEPS - Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
- Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
- Deficity čiasťkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
- Deficity čiasťkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
- Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
- Test laterality (Matějček- Žlab)
- Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
- Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
- Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
- Iné

2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.

3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností.

4. Spolupráca s rodičmi, poučenie rodičov.

5. Spolupráca s ostatnými pedagógmi v škole, prípadne s inými zainteresovanými osobami.

Špeciálne triedy ZŠ pre žiakov s VPU

Oblasť stimulácie	Ciele stimulácie	Obsah stimulácie	Metódy a formy práce
Oblasť rozvoja pragmatiky:	Rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok. Rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie. U detí a žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím dosiahnuť schopnosť dorozumieť sa pomocou posunkového jazyka alebo niektorej formy alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).	Použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod. Vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, posunkový jazyk, gestá, prstová abeceda, použitie elektronických pomôcok a pod. Tréning komunikačných partnerov.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvoja foneticko-fonologickej roviny:	Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie.	Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina (SAS), nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie. Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforhythmika.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvoja lexikálno-sémantickej roviny:	Rozvíjať slovnú zásobu. Budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich. Rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia - frázy.	Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod. Tvorba (rečových) denníkov.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe):	Stimulovať porozumenie reči. Voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa. Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby.	Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností):	Rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule.	Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvoja gramotnosti:	Čítanie Fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis. Osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom. Písanie a pravopis Naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami maďarského pravopisu primerane vývinovej úrovni. Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči. Matematické schopnosti Rozvíjať predčíselné predstavy. Rozvíjať číselné predstavy. Rozpoznať súvislosti. Rozvíjať matematické schopnosti.	Rozvíjanie gramotnosti. Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy. Prepojenie čítania a písania. Osvojovanie si stratégií učenia. Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, dopĺňovanie textu a pod. Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav. Zoskupovanie pod hlavné pojmy. Vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla. Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv. Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi. Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria. Jednotky. Algoritmy.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie:	Osvojovať si komunikačné stratégie Rozvíjať konverzačné schopnosti	Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégie konverzácie. Rozvíjanie konverzačných schopností.	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;
Oblasť rozvíjania iných schopností:	Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť). Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase Rozvíjať motorické schopnosti	Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť). Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia). Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie. Nácvik pravoľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia). Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah). Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky,	Individuálna a skupinová práca so žiakmi; rozhovor so žiakom; didaktická hra; písomné a grafické pracovné listy; diagnostické testy; práca s IKT;

		grafomotoriky, fonograforytmiky.	
--	--	----------------------------------	--

UČEBNÉ ZDROJE:

1. ANTONIČOVÁ, V.: Rapoceme spolu. Pracovné listy na fixáciu a automatizáciu hlásky R. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2004. ISBN 80-85756-83-8
2. BATIKOVÁ, S.: Makovička 1. a 2. diel. Bratislava: PROXIMA PRESS, 2002
3. BEDNÁŘOVÁ J.: Zrakové vnímaní (Optická diferenciace II). Praha: Dys-Centrum 2005
4. CARAVOLAS, M. - MIKULAJOVÁ, M. - VENCELOVÁ, L.: Súbory testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školskú a klinickú prax. Bratislava: Slovenská asociácia logopédov, 2008. 98 s. ISBN 978-80-89113-61-3.
5. DELL, C.W.: Koktavost u dětí školního věku, Brno, Patdo 2004
6. FRASER, M.: Svěpomocný program při koktavosti. Praha: Portál, 2000
7. FROSTIGOVÁ.: Program vývinu zrakového vnímania, 2001
8. HLINKOVÁ, V. PRAVNÁNSKÁ, P...: Kolotoč. Bratislava: PROXIMA PRESS, 2002
9. HLINKOVÁ, V., KOČANOVÁ, E...: Pramienok. Bratislava: PROXIMA PRESS, 2005
10. HORŇÁKOVÁ, K., KAPALOVÁ, S., MIKULAJOVÁ, M.: Kniha o detskej reči. Bratislava: Slniečko, 2005 ISBN 80-969074-3-3
11. JURANOVÁ, M., VILINOVIČOVÁ: Logopédia pre sluchovo postihnutých + PL; MŠ SR, 2007
12. KEREKRÉTIÓVÁ, Z. a kol.: Základy logopédie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2009. ISBN 978-80-223-2574-5
13. KIRBYOVÁ, A.: Nešikovné děti. Praha: Portál, 2000
14. KITTEL, A. Myofunkční terapie. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-619-6
15. Kolektív autorov: Vzdelávanie detí s poruchami učenia a pozornosti. Editorky: Labudová, Štiňová. Bratislava: RAABE, 2008
16. LECHTA, V. a kol.: Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti. Martin: Osveta, 1995. ISBN 80 88824-18-4
17. LECHTA, V. a kol.: Terapie narušenej komunikačnej schopnosti. Martin: Osveta, 2002. ISBN 80 8063-092-5
18. LECHTA, V., MATUŠKA, O.: Rozvíjanie reči mentálne retardovaných detí raného a predškolského veku. Bratislava: Efeta, vydavateľstvo Invocentrum., 1995.
19. LECHTA, V.: Symptomatické poruchy reči u detí. Tretie doplnené vydanie. Bratislava: Univerzita Komenského, 2000. ISBN 80-223-1395-5
20. LECHTA, V. a kol.: Zajakavosť – integratívny prístup / Diagnostika Bratislava: Liečreh Gúth 2005, ISBN 80-88932-17-3 10.
21. LINC V.: Psaní jako hraní II., Praha: C fi BLUG. ISBN 80-85635-26-7
22. LIPNICKÁ, M.: Rozvoj grafomotoriky a podpora psaní. Praha: Portál 2007. ISBN 978-80-7367-244-7
23. LOOSEOVÁ A.C., PIEKERTOVÁ N., DIENEROVÁ G.: Grafomotorika. Pracovní listy pro děti předškolního věku. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178541-5
24. LYNCH, Ch., KIDD, J.: Cvičení pro rozvoj řeči . Praha: Portál, 2002
25. MACKOVÁ, Z.: Hravé čítanie. Bratislava: Vydavateľstvo GENEZIS, 1991. ISBN 80-85220-39-3
26. MATĚJČEK, Z.: Dyslexie- specifické poruchy čtení. Jinočany: vydavatelství H&H, 1995. ISBN 80-85787-27
27. MATĚJČEK, Z.: Vývojové poruchy čtení. Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1972. 238 s.
28. MATUŠKA, O., ANTUŠEKOVÁ, A.: Rozvíjanie reči sluchovo postihnutých detí raného a predškolského veku. SPN, Bratislava, 1992. ISBN 80-0801202-1

29. MICHALOVÁ Z.: Shody a rozdíly. Havlíčkův Brod: Tobiáš 1998. ISBN 8085808-60-9
30. MICHALOVÁ Z.: Pozornost (Cvičení na posilování koncentrace pozornosti) Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2004. ISBN 80-7311-026-1
31. MICHALOVÁ Z.: Rozvoj početních představ I.,II., (pracovní sešit) Havlíčkův Brod:Tobiáš 2001. ISBN 80-7311-003-2
32. MICHALOVÁ Z.: Rozvoj početních představ III. (úvod do početních operací sčítání a odčítání) Havlíčkův Brod:Tobiáš 2003. ISBN 80-7311-019-9
33. MICHALOVÁ, Z.: Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních. Tobiáš, 2004. ISBN 80-7311-021-0
34. MIKULAJOVÁ, - RAFAJDUSOVÁ, I.: Vývinová dysfázia. Špecificky narušený vývin reči. Bratislava: vydali autori. 1993
35. MIKULAJOVÁ, M. - DUJČIKOVÁ, O.: Tréning fonemického uvedomovania podľa D. B. Elkonina. Bratislava: Dialóg, spol. s r.o. 2001. 83 s. ISBN 80-968502-1-0.
36. MIKULAJOVÁ, M.: Možnosti ranej predikcie vývinových porúch písanej reči. In: Československá psychologie, LII, 2008, s. 60-71.
37. MIKULAJOVÁ, M. - VÁRYOVÁ, B.: Názov: Metódy hodnotenia vývinu čítania a písania. Skrining detí, ohrozených dyslexiou. Skúšky čítania. Dotazník hodnotenie ranej gramotnosti pre učiteľov. Bratislava, Slovenská asociácia logopédov, 2008, v tlači
38. MUNDEN,A., ARCELUS, J.: Poruchy pozornosti a hyperaktivita. Praha: Portál, 2002
39. PÍŠOVÁ,D. - ŠINSKÁ,M. - HOSPODÁROVÁ,D.: Bodka, čiarka, palička, poslušaj ma ručička. Bratislava: PROXIMA PRESS, 1997, 2001. ISBN80-37-8
40. POKORNÁ,V.: Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení. Praha: Portál, 1998
41. POKORNÁ,V.: Teorie a náprava vývojových poruch učení a chování. Praha: Portál, 2001
42. POKORNÁ V.: Rozvoj vnímání a poznávání 1,2 . Praha: Portál 2000
43. RAFAJDUSOVÁ,I.: Kreslím kolo guľaté 1. a 2. diel., Bratislava: IKA, 2001
44. SINDELAROVÁ,B.: Předcházíme poruchám učení. Praha: Portál, 2000
45. SINDELAROVÁ,B.: Deficity čiastkových funkcií. Bratislava- Brno: Psychodiagnostika, 2008. T-254
46. SEČANSKÁ R.: Vyslov, čítaj.... Bratislava: MEDIA TRADE, SPN, 2001. ISBN 80- 08-02998-6
47. STANOVÁ,S., ŠNIRC,M.,: Cvičenia na rozvíjanie optickej diferenciácie,Trnava 2001.
48. STÍSKALOVÁ, K. - MIHALÍKOVÁ, L. - KRAJČÍKOVÁ, V.: Lackov zošit. Pracovný zošit zameraný na vyvodenie, fixáciu a automatizáciu hlásky L. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2004. ISBN 80-85756-82-X 18.
49. Strassmeier, W. : 260 cvičení pro děti raného věku Praha: Portál, 1996 ISBN 80- 85282-87-9
50. SULOVÁ a kol.: Nauč má správne vyslovovať (Hlásky c,s,z,dz, č,š,ž,dž). Martin: Osveta, 1991
51. SVOBODA P.: Cvičení pro rozvoj čtení Praha :Portál 2008. ISBN 978-80-7367-396-3
52. SVOBODA P.: Zábavná cvičení pro rozvoj čtení Praha : Portál 2004. ISBN 80-7178- 956-9
53. ŠKODOVÁ,E. - JEDLIČKA,I. a kol.: Klinická logopedie. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-546-6
54. TYMICHOVÁ H.: Nauč mě číst a psát. Praha: SPN,1985
55. VARGOVÁ,T.: Jak se hrášek učil (Pracovní list pro nácvik orientace) Olomouc: Rubico. ISBN 80-7346-000-9
56. WEAVER,M.: 300 her a cvičení pro úspěšný vstup do školy. Praha: Portál, 2001
57. ZÁPOTOČNÁ,O. - KOŽÍKOVÁ, Š.: Rébusová čítanka: Prpgram rozvíjania fonologických schopností. Bratislava: Kabinet výskumu sociálnej a biologickém komunikácie, SAV, 1994. ISBN 80-900981-4-2
58. ZELINKOVÁ, O.: Poruchy učení. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-800-7
59. ZELINKOVÁ O.: Cizí jazyky a specifické poruchy učení, Havlíčkův Brod:Tobiáš 2006. ISBN 80-7311-02209

60. ZELINKOVÁ,O., REZKOVÁ,V.: Koncentrace pozornosti / Soubor cvičení pro děti., Praha
61. ZELINKOVÁ,O.: Cvičenia pre dyslektikov I.,Bratislava: Mayet 2002. ISBN 80- 89094-00-7
62. ZELINKOVÁ O.: Cvičenia pre dyslektikov II. Bratislava: Mayet 2002. ISBN 80- 89094-01-5
63. ZELINKOVÁ O.: Cvičenia pre dyslektikov III. Bratislava: Mayet 2002. ISBN 80- 89094-02-3
64. ZELINKOVÁ O.: Cvičenia pre dyslektikov IV, Bratislava: Mayet 2002. ISBN 80- 89094-03-1
65. ZELINKOVÁ O.: Cvičenia pre dyslektikov V. Bratislava: Mayet 2002. ISBN 80-89094- 04-X
66. EFETA - odborný časopis pre komplexnú rehabilitáciu ľudí s postihnutím
67. LOGOPAEDICA - zborník Slovenskej asociácie logopédov
68. Detská literatúra

ODPORÚČANÉ LOGOPEDICKÉ A DIDAKTICKÉ POMÔCKY

- Logopedické pomôcky
 - Hracie stolíky OPTIMA
 - Logopedické inštrumentálne kufríky
 - Logopedické sondy
 - Indikátory správnej výslovnosti hlások
 - Svetelné bzučiaky
 - Echowolkmeny
 - Rečové vibrátory
 - Vysielačky
 - Čitateľské tabuľky
 - Didaktické logo-pomôcky WESCO(skladačky, dominá puzzle, pexesá na PL orientáciu, koncentráciu pozornosti, pamäťového a zrakového vnímania, karty na rozvíjanie jazykových schopností, serialita, protiklady, predložky, slovesá, príčina - následnosť, geometrické tvary, bludiská, obrázkové dominá...)
 - Kobercové písmenká
 - Písmenkové bludiská
 - Rozvíjanie motoriky - motanice, navliekanie šnúrok, guľôčkové labyrinty
 - Nácvik fúkania - balóny, vrtuľky
 - Jazyk a reč - obrázkový a metodický materiál na podporu správneho a prirodzeného vývinu reči
- CD
- Odvážny Viliam
 - Naslouchej a hrej si
 - Než začne matematika
 - Detský kútik 1 - 5

Škola: Základná škola a gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským - Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium Moldava nad Bodvou

Predmet: individuálna logopedická intervencia - špeciálne triedy ZŠ pre žiakov s VPU

- Maľovanie pre deti
- FONO - program
- SPV 2
- Boardmaker

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie žiakov v predmete ILI je veľmi špecifická záležitosť. Predmet má terapeutické a reedukačné zameranie (nie edukačný obsah), ktorého cieľom je odstrániť alebo zmierniť individuálne narušenia, čo nie je možné klasifikovať ani hodnotiť. Vzhľadom k tomu, že pre tento predmet existujú len rámcové učebné osnovy a nie je možné vymedziť presné výkonové štandardy, ich výkon nemožno ohodnotiť bodovaním, či percentami. Je možné hodnotiť iba snahu a spoluprácu žiaka, na čo využívame odtlačok pečiatky, motivačnú ústnu alebo písomnú pochvalu. Podľa aktuálnych metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ článok 3, ods. 13 sa na vysvedčení a v katalógovom liste uvádza slovo absolvoval/neabsolvoval.

O práci žiakov vedieme nasledovné záznamy :

- diagnostika, rediagnostika, diagnostický záznam žiaka;
- komplexné hodnotenie žiaka, (kazuistika - v prípade potreby);
- osobné portfólio žiaka;